

Häirintäyhdyshenkilö

– tukea turvalliseen ja yhdenvertaiseen toimintaan

Jokaisella on oikeus osallistua yhdistyksen toimintaan ilman häirintää, syrjintää tai epäasiallista kohtelua. Häirintäyhdyshenkilö auttaa yhdistystä rakentamaan toimintakulttuuria, jossa ihmiset voivat osallistua turvallisesti ja tulla kohdatuksi yhdenvertaisesti.

Yhdistykset voivat hyödyntää tätä ohjeistusta tapahtumiensa ja vertaishetkiensä turvallisuussuunnittelussa.

Materiaali perustuu KLS-opintokeskuksen häirintäyhdyshenkilökoulutukseen, joka järjestettiin helmikuussa 2026 ADHD-liiton, Autismiliiton, Suomen Kielipolun, Suomen Tourette- ja OCD-yhdistyksen sekä Erilaisten oppijoiden liiton toimijoille.

Sisältö

Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys kuuluvat kaikille	3
Mitä häirintä tarkoittaa?	4
Mikä on häirintäyhdyshenkilö?	5
Kun ihminen ottaa yhteyttä	6
Häirintäyhdyshenkilötoiminta osaksi yhdistyksen rakenteita	7
Tulostettava ohjeistus: Tietoa häirintäyhdyshenkilöstä tapahtumaan osallistuvalle	

Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys kuuluvat kaikille

Yhdistyksen toiminnassa tulee huomioida ihmisten moninaisuus ja oikeus yhdenvertaiseen kohteluun. Syrjintää voi liittyä esimerkiksi sukupuoleen, ikään, alkuperään, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn.

Turvallisempi tila tarkoittaa käytännössä sitä, että:

- kaikki ovat tervetulleita mukaan
- erilaiset ihmiset ja tarpeet otetaan huomioon
- ulkopuolelle jättämiseen ja syrjintään puututaan
- jokaisella on oikeus osallistua ilman pelkoa häirinnästä
- yhteisössä tunnistetaan ja pyritään vähentämään syrjiviä toimintatapoja ja oletuksia.

Yhdistyksen kannattaa laatia yhdessä selkeät turvallisemman tilan periaatteet ja tehdä ne näkyviksi jäsenille, vapaaehtoisille ja tapahtumiin osallistuville.

Pelkkä periaatteiden laatiminen ei kuitenkaan riitä; niitä tulee myös noudattaa, kerrata ja pitää esillä yhdistyksen arjessa ja tapahtumissa. Näin jokainen tietää, millaista toimintaa yhdistyksessä odotetaan ja miten turvallisempaa tilaa rakennetaan yhdessä.

Mitä häirintä tarkoittaa?

Häirintä voi olla esimerkiksi:

- ulkopuolelle jättämistä
- vähättelyä, halventamista tai nöyryyttämistä
- uhkailua tai muuta pelottavaa käytöstä
- toistuvaa epäasiallista kohtelua
- seksuaalista häirintää (esim. fyysistä, sanallista, digitaalista)
- syrjivää puhetta tai toimintaa
- digitaalista häirintää tai epäasiallista viestintää.

Huom! Häirintää voi tapahtua myös silloin, kun tekijä ei itse koe toimintaansa loukkaavana. Olennaista on huomioida toiminnan vaikutukset ja se, onko käytös ollut toiselle ei-toivottua.

Mikä on häirintäyhdyshenkilö?

Häirintäyhdyshenkilö on **matalan kynnyksen tukihenkilö**, jonka puoleen voi kääntyä, jos yhdistyksen toiminnassa tapahtuu tai epäillään tapahtuneen häirintää, syrjintää tai muuta epäasiallista kohtelua.

Häirintäyhdyshenkilö:

- kuuntelee ja ottaa kokemuksen vakavasti
- auttaa jäsentämään, mitä tilanteessa on tapahtunut
- kysyy, mitä apua tai toimenpiteitä henkilö itse toivoo
- kertoo mahdollisista etenemisvaihtoehdoista
- auttaa tarvittaessa viemään asiaa eteenpäin
- ennaltaehkäisee häirintää ja edistää turvallisempaa toimintakulttuuria
- toimii linkkinä eri osapuolten ja yhdistyksen rakenteiden välillä.

Häirintäyhdyshenkilö tukee turvallisemman tilan periaatteiden toteutumista käytännössä.

Häirintäyhdyshenkilö ei ole tutkija, tuomari eikä kaikkien tilanteiden ratkaisija. Hänen tehtävänsä on kuunnella, tarjota tukea ja auttaa pohtimaan, miten tilanteessa voisi olla hyvä edetä. Tärkeintä on, että häirintää tai epäasiallista kohtelua kokenut ihminen saa kertoa kokemuksestaan ja tulee kuulluksi eikä jää tilanteensa kanssa yksin.

Häirintäyhdyshenkilöön tulee voida ottaa yhteyttä matalalla kynnyksellä. Ihmisen ei tarvitse tietää, onko kyse häirinnästä, eikä hänen tarvitse olla valmis tekemään asialle mitään. Joskus tärkeintä on saada kertoa kokemastaan turvallisesti ja luottamuksellisesti. Kaikki yhteydenotot eivät johda jatkotoimiin, mutta mahdollisuus puhua kokemuksesta voi olla merkityksellinen jo itsessään.

Huom! Ilman asianosaisen lupaa ei asiaa saa viedä eteenpäin. Jos tilanteessa on välitön vaara, tai kyse on rikoksesta, tarvitaan tilanteeseen sopivaa muuta apua, kuten järjestyksenvalvoja, poliisi, päivystävä terveydenhuollon ammattilainen tai saattaminen muuhun tilanteen vaatimaan palveluun.

Kun ihminen ottaa yhteyttä

Häirintäyhdys henkilön tärkein tehtävä on tarjota häirintää tai epäasiallista kohtelua kokeneelle henkilölle luottamuksellista tukea, kuuntelua ja neuvontaa.

Kohtaa näin:

1. Ole läsnä.

Kuuntele rauhassa ja keskeyttämättä. ”Hyvä, että otit yhteyttä.”

2. Ota kokemus vakavasti.

Älä vähättele tai kyseenalaista kokemusta.

”Ikävää, että jouduit kokemaan tämän.”

3. Tue asian käsittelyssä, auta sanoittamaan.

”Haluatko kertoa, mitä tapahtui?”, ”Miltä tilanne tuntui?”

4. Kysy tarpeesta.

”Mitä toivot minulta tässä tilanteessa?”

5. Anna valinnan mahdollisuuksia.

Kaikkea ei tarvitse ratkaista heti. ”Haluatko, että asiaa viedään eteenpäin?”

6. Sovi jatkosta.

Kenen kanssa asiasta voidaan puhua ja miten asia etenee? Ohjaa tarvittaessa muun avun piiriin. ”Miten toivot, että asiaa käsitellään jatkossa?”

Häirintäyhdyshenkilötoiminta osaksi yhdistyksen rakenteita

Yhdistyksen hallitus vastaa siitä, että turvallista ja yhdenvertaista toimintaa tukevat käytännöt ovat olemassa.

Yhdistyksessä kannattaa:

1. Laatia turvallisemman tilan periaatteet

Turvallisemman tilan periaatteet tekevät näkyväksi sen mitä tapahtuman järjestäjiltä ja osallistujilta odotetaan.

2. Nimetä 1–2 häirintäyhdyshenkilöä

Henkilöiden tulee saada riittävä perehdytys tehtävään.

3. Tehdä yhteydenotosta helppoa

Nimet, yhteystiedot ja mahdollisuuksien mukaan kuvat ovat helposti löydettävissä. Myös anonyymi palautekanava voi olla hyödyllinen.

4. Sopikaa toimintatavoista etukäteen

Miten yhteydenotto käsitellään? Kuka vastaa vakavissa tilanteissa? Miten luottamuksellisuus huomioidaan? Milloin tarvitaan ulkopuolista apua? Tarvitaanko rauhallinen tila keskustelulle? Miten huolehditaan häirintäyhdyshenkilön jaksamisesta?

5. Kertokaa osallistujille ennakoon

Turvallisemman tilan periaatteet ja häirintäyhdyshenkilöiden yhteystiedot kannattaa kertoa osallistujille jo ennen tapahtumaa sekä tarvittaessa tapahtuman alussa. Tiedot voidaan julkaista esimerkiksi tapahtuman verkkosivuilla, ilmoittautumisen yhteydessä sekä tapahtumatilassa.

Muistilista yhdistykselle

- ☐ Meillä on nimetty häirintäyhdyshenkilö / häirintäyhdyshenkilöt.
- ☐ Heidät on perehdytetty tehtävään.
- ☐ Yhteystiedot ovat helposti löydettävissä.
- ☐ Turvallisemman tilan periaatteet on laadittu ja viestitty.
- ☐ Tiedämme, miten häirintätilanteissa toimitaan.
- ☐ Tiedämme, milloin tarvitaan yhdistyksen vastuuhenkilöiden tai ulkopuolisen tahon apua.
- ☐ Tapahtumissa on mahdollisuus rauhalliseen keskusteluun.
- ☐ Häirintäyhdyshenkilöillä on mahdollisuus purkaa vaikeita tilanteita ja huolehtia omasta jaksamisestaan.

Seuraavalla sivulla Tietoa häirintäyhdyshenkilöstä tapahtumaan osallistuvalle- ohjeistus, jonka voi halutessaan tulostaa mukaan tapahtumiin.

Tietoa häirintäyhdyshenkilöstä tapahtumaan osallistuvalle

Tapahtuman tulee olla jokaiselle turvallinen, esteetön ja kunnioittava. Kaikki osallistujat ovat tervetulleita omana itsenään.

Mikäli koet tai havaitset häirintää tai muuta turvallisemman tilan periaatteiden vastaista toimintaa, voit olla yhteydessä tapahtuman häirintäyhdyshenkilöön. Häirintäyhdyshenkilön tehtävänä on kuulla kokemuksesi ja tarvittaessa puuttua tilanteeseen esimerkiksi huomauttamalla asiasta tai toimimalla sovittelijana.

Mikä on häirintäyhdyshenkilö?

Häirintäyhdyshenkilö on tapahtuman nimetty henkilö, jonka tehtävä on tukea osallistujia häirintä-, epäasiallisen käytöksen, syrjinnän tai muun loukkaavan tilanteen kohdatessa. Hän on turvallinen ja puolueeton kuuntelija.

Miksi häirintäyhdyshenkilö on tapahtumassa?

Tavoitteena on varmistaa kaikille turvallinen ja kunnioittava ilmapiiri. Häirintäyhdyshenkilöön voi olla yhteydessä, jos jokin tuntuu turvattomalta, epämukavalta tai epäasialliselta.

Mitä tapahtuu, kun otat yhteyttä?

1) Sinua kuunnellaan rauhassa. 2) Saat tukea tilanteen arviointiin. 3) Voit itse päättää, miten asiassa edetään. Mitään ei tehdä ilman suostumustasi, ellei kyseessä ole vakava turvallisuushäiriö.

Luottamuksellisuus

Kaikki keskustelut ovat luottamuksellisia ja tietoja jaetaan vain, jos se on välttämätöntä tilanteen ratkaisemiseksi.

Mihin häirintäyhdyshenkilö ei puutu?

Häirintäyhdyshenkilö ei tee kurinpitopäätöksiä, ei rankaise ketään, ei tee rikosoikeudellisia arvioita eikä toimi terapeuttina.

Häirintäyhteyshenkilön nimi ja yhteystieto:
